

Anna a syn

Z čistého modrého nebe v poledním žáru začaly na sluncem rozpálené střechy města a do ulic padat velké kapky deště. Pršelo jen chvíli, ale nikde se neobjevil ani mráček a obloha byla stále tmavě modrá. Tam, kde byly stíny celý den, se kapky odpařovaly o poznání pomaleji než na slunci. Zmatení lidé se dívali na oblohu a živě diskutovali. Nikdo se nikdy s takovým jevem nesetkal a byl to důvod dát se do řeči s lidmi, kteří se navzájem neznali. A v hloučcích pak všichni svorně a nechápavě zvedali své pohledy vzhůru. Později se odpolední noviny snažily vysvětlit, že kondenzované vodní páry se vysrážely v mnohem větší výšce, než bývá obvyklé a proto zůstala obloha bez dešťových mraků. Přesto i z článků v novinách byla cítit skrytá nervozita a nejistota z neobvyklého jevu.

Paní Anna vytušila, že dnes přijede syn. Čeká už příliš dlouho a konečně přišlo jednoduché, ale výstižné znamení. Děšť byl pro ni výzvou po dlouhých modlitbách. Její dávno mrtvý syn se objeví. Vráť se z cesty do země, kam kdysi před lety odjel a kde později zahynul. Matce před odjezdem slíbil, že udělá všechno pro to, aby se vrátil, a tak dnes přijede vlakem. O tom je paní Anna přesvědčená a spěchá po ještě vlhké dlažbě ulic na nádraží.

Neví, jestli v tuto dobu vůbec nějaký vlak přijíždí. Je to už dávno, co přestala chodit na nádraží a trpělivě procházet kolem lidí, kteří vystupovali z vagonů. Dělávala to v určitou dobu celé dlouhé dny a domů se vracela pozdě v noci pomaleji než ti, kteří spěchali od posledního vlaku. A hned každé ráno pak sledovala v nádražní hale první zástupy trhovců, studentů i rozespálých dělníků, kteří do města přijeli. Postupně, aniž by se vzdávala naděje, začala chápat, že syn nemůže vystoupit z každého vlaku. Nechávala pomalu plynout čas a také vlaky, u kterých už nečekala.

Teď po dešti přecházela ulice, pospíchala kolem starých činžovních domů, až se dostala do výstavních obchodních tříd. Vnímala ostře zvuky tramvají a aut, hlasitý hovor lidí u kaváren i těch stojících na chodnících, kteří stále probírali neobvyklý déšť. Zapomněla všechny zvuky moderní části města. Žila už dlouhé roky v ústraní a trpělivě očekávala to, v co nikdy nepřestala věřit.

Blížila se k obrovské nádražní budově a připravovala se na chvíli, kdy uvidí svého syna. Nebyla nervózní ani netrpělivá. Věděla už velmi dlouho, že taková chvíle přijde a byla na ni připravená. Cítila se silně a ačkoliv ji občas v poslední době napadlo, že její sen a očekávání může být pošetilost, nikdy se tím nenechala nalomit.

Rozlehlá nádražní hala byla stále stejná. Vyznala se tu jako by tu byla včera naposledy. Procházela mezi proudícími davy lidí a mířila k bráně na protilehlé straně, kudy se vcházelo do dlouhé a široké chodby pod nástupišti. Věděla, že vlak z hlavního města přijíždí na šesté nástupiště. Byl to jediný vlak, který přijížděl z největší dálky a ve městě pouze krátce zastavil, aby velká část cestujících mohla vystoupit a jiní zase nastoupit. Pak se dlouhá řada vagonů tažená často dvěma lokomotivami dávala opět do pohybu. Paní Anna věděla, že jede daleko až za hranice státu. Věděla to, protože stejným vlakem její syn odjel.

V šeru chodby, kudy zrovna spěchali od vlaku davy lidí, zahlédla při levé zdi paní ve svém věku, které se nejspíš otevřel ve spěchu a tlačenci kufr a teď v něm na zemi přerovnávala všechny věci. Jindy by jí určitě nabídla pomoc, ale teď spěchala. Došla ke schodišti na šesté nástupiště a vystoupala nahoru na peron. Na dlouhém nástupišti postávalo několik lidí se zavazadly a dva nádražní zřízcenci na sebe přes koleje hlasitě pokřikovali. Přes vysokou klenbu ze špinavých skel prosvítalo slunce a vytvářelo rozostřenou mozaiku slunečních okýnek na celém nástupišti, v kolejích a jemném prachu, vznášejícího se v šikmých barevných sloupcích nekonečným prostorem. A do špinavého obrazu nad kolejemi doléhal až sem rytmus města.

Paní Anna šla středem nástupiště a jen nejasně vnímala ostatní lidi. Jejich hovor byl nezřetelný, nedával smysl jako řeči, které zaslechla cestou po ulicích. Nepovažovala to za důležité, ale zdálo se jí, že ani nerozeznala, kolik je lidí v každém hloučku. Myslela si, že zrovna minula tři a pak dva lidi, ale s určitostí to říct nemohla. Obrazy, zvuky a světlo splývaly v jedno.

Doufala, že brzy přijede vlak a cítila se být připravena na setkání se synem. Očekávala, že z vysokých dveří vagonu sestoupí štíhlý muž, oblečený jako při odjezdu - tmavohnědá kšiltovka

a lehký hnědý kožený kabátec. A nevelká cestovní taška. Neměl další zavazadla, protože asi tři velké balíky nezbytných věcí si tenkrát odeslal poštou týden před odjezdem.

Hodně zpomalila, ale stále šla dlouhým betonovým nástupištěm. Uvědomila si, že celou cestu z domova až sem nepotkala žádné známé tváře. Nikdo ji nerozptýlil a nikdo se jí na nic neptal. Nechtěla se ani s nikým bavit. Teď jí silně v mysli vytanula synova podoba. Viděla jeho tvář, jak ve stejném světle jako dnes se s ní loučil u vlaku. Byl trochu víc veselý než obvykle a snažil se narušit její smutek. Mnoho nemluvili. Všechno si už tolikrát řekli a tak její poslední slova k synovi byla: - Vrať se, slíbil's, že se vrátíš! A pak už jen dopisy, které chodily nepravidelně, a nakonec úřední psaní v cizí řeči. Musela si ho tenkrát nechat přeložit, ačkoliv jasně věděla, co v něm stojí. Nebyl dlouhý, ale pamatovala si stejně jen to podstatné - Zahynul a byl pohřben. Dva dny po dopisu přišel nevelký balík osobních věcí. Tak málo po synovi.

Šla už hodně zvolna. Do starých vzpomínek se jí jako výstřel vedralo leknutí a strach, že žádný vlak nepřijede. Co tu dělá, když ten správný vlak nepřijede! Poprvé se dnes roztrásla a nemohla najít svůj klid. Zaskočil ji její vlastní strach. Hleděla daleko až ven z velké haly, kde se nad kolejemi chvěl horkem vzduch. Nic se nedělo a nic nenasvědčovalo tomu, že se cokoliv stane. V dálce se nad kolejemi mihotalo zelené světlo semaforu a to znamená, že tím směrem může jet vlak. Takže sem nepřijede nic. Paní Annu zalil smutek a zoufalství. Zelené světlo se rozkmitalo a proměnilo se v obláček, ze kterého nikdy nezaprší. Nechtěla se vracet, proto sem přece nepřišla. Ztěžka vydechla a otočila se. Několik kroků od ní stál zády opřený o litinový sloup její syn.

Nevítala ho jako ztraceného syna. Nevnímala, jak je oblečený, jestli má zavazadla ani jestli se změnil. Dlouho nemluvila a jen se dívala do známé tváře. Ta tvář byla stejná, jakou si jí pamatovala. Nezestárla a všimla si i jizvy od levého oka k uchu, kterou si udělal jako malé dítě při přelézání ostnatého plotu. Mlčel a díval se nepřítomně na matku. Nebyl to ten veselý muž, který kdysi odjel. Měl ve tváři znamení poznání. Na rozdíl od matky věděl. Všechno, na co se paní Anna v duchu tisíckrát ptala, on věděl. Mohl

jí teď všechno říct, mohl jí dlouze vyprávět, mohl odpovídat úsměvem nebo smutkem, mohl všechno. Ale matka už nechtěla vědět nic. Ne teď. Všechno co chtěla, stojí před ní. Vzala ho za ruce. Byly měkké a teplé. Na jeho rtech se objevil úsměv. Usmála se také a začala šeptat zmatená slova. Nebyla určená jemu, byl to řetěz příliš dlouho schovávaných pocitů, jemných výčitek, slova radosti i otupeného smutku. Tiše se tak zbavovala tlaku těch mnoha minulých let.

Stáli na nástupišti a paní Anna zapomněla na dobu samoty. Bylo jí lehce a hřála jí synova přítomnost. Chtěla tyto okamžiky prodloužit na nekonečno. Byl to její čas, její dobrý den.

A pak řekla, co říct nechtěla a zároveň si v tuto chvíli nic jiného nepřála. Tušila, že nesmí, ale nemohla jinak. Hlas se jí chvěl z obavy, že syn řekne to, co nechce slyšet.

- Pojd' domů.

Synova tvář byla klidná. Sotva znatelný úsměv se vytratil a po chvíli tiše řekl.

- Nemohu s tebou jít. Já jsem nepřišel, já odjíždím.

Paní Anna se ohlédla. V dálce na semaforu se rozsvítila červená. Chvilku nato se objevila velká mašina, pomalu a ztěžka táhnoucí řadu vagónů.

Objal dlouze svou matku. Měla už v sobě klid. Uvědomila si, že aniž by jí cokoliv řekl, tak ví mnoho. Oba se teď usmívali. Nastoupil do jednoho z vagónů a po chvíli se objevil v okně. Ještě podal matce ruku a vlak se zvolna rozjížděl. Nemávala. Sledovala, jak se v dálce vpíjí do kolejí vlak s jejím synem.

Odešla z peronu. Ve vstupní nádražní hale plné lidí si všimla sedící paní, která si předtím rovnala v chodbě pod nástupišti kufr. Ten ale nikde neměla. Nechápala proč, ale pohled na paní bez kufru ji přivedl na myšlenku zjistit, kam vlastně jel vlak s jejím synem. Došla k velké ceduli s odjezdy vlaků. Pročítala změn časů a cílových stanic znovu a znovu. Vlak, kterým její syn odjel, nebyl v jízdním řádu.

Vyšla ven z nádraží.

Na obloze se objevila hradba z šedých mraků, které postupně zatáhly oblohu a začalo pomalu, dlouze a vydatně pršet.

Jiri H. Brodsky

<http://www.havlikjiri.cz/>